

Тилла-кумуш буюмлар, идишлар ва тақинчоқлар закоти | Фикҳ дарслари (307-дарс)

19:00 / 14.11.2024 763

Уламоларимиз тилла-кумуш буюмлар, идишлар ва тақинчоқлардан закот бериш масаласини чуқур ўрганиб чиқиб, қуйидаги қарорларга келганлар:

1. Тилла ва кумушдан қилинган турли буюмлар, идишлар учун закот бериш фарздир.

Аввало, Ислом бу нарсаларни исрофгарчилик, манманлик бўлгани ҳамда камбағалларнинг кўнгли чўкишига сабаб бўлгани учун ҳаром қилган. Муслмон одам мазкур нарсаларни уйида сақламагани маъқул. Аммо ким ушбу қоидага риоя қилмай, уларни ўзига мулк қилиб олган бўлса, ўша нарсалар ўзи ёки бошқа мулк билан қўшилганда нисобга етса, закот бериш фарз бўлади.

Уламоларимиздан баъзилари: «Бундай идиш ва буюмларнинг нисобга етганини аниқлаш учун уларнинг оғирлиги эътиборга олинади, агар 85 граммга етса, нисобга етган бўлади», деганлар.

Баъзилари эса: «Қийматини олиш керак, чунки у нарсалар санъат асари сифатида баҳоси яна ҳам ортган бўлади», дейишади.

2. Эркак кишиларнинг тилла ва кумуш тақинчоқларидан ҳам закот олинади.

Эркак кишига шариатимизда битта кумуш узук тақишга рухсат берилган. Қолган ҳар қандай кумуш ва тилла тақинчоқ ҳаром. Лекин шундай бўлса ҳам, ўша нарсалардан тақинчоғи бўлса, уни тақиш ёки тақмаслигидан қатъи назар, ўзига мулк бўлиб тургани учун закот беради. Уни бошқа мулкларга қўшиб, нисоб ҳисобига киритади.

Бу нарсаларнинг ҳаммаси ўсиши керак бўлган молни ўлик мол қилиб қўйиш ҳисобланади ва Исломда қораланади.

Зарурат учун, кишининг соғлиғи учун қилинган тилла ва кумуш нарсалар, масалан, тиш, бурун ва шунга ўхшашлардан закот берилмайди.

3. Маржон, лаъл, зумрад, олмос, ёқут каби нарсалардан закот берилмайди. Чунки бу нарсалар ўсмайдиган мол ҳисобланади. Фақат аёлларнинг зебу зийнати шаклида ишлатилади.

4. Тилла ва кумуш тақинчоқлар тақиш учун эмас, пулни банд қилиш учун, жамғарма қилиш учун, сотиб, фойда кўриш учун олиб қўйилган бўлса, улардан закот бериш вожиб бўлади.

Агар шундай қилинмаса, одамлар закот беришдан қочиб, пулига тилла ва кумуш тақинчоқлар олиб қўйишга ўтадилар. Қолаверса, бундай тақинчоқлар аёлларнинг ҳожати учун эмас, пулни ушлаб ва унинг фойдасини олиш учун жамғарилган бўлади.

5. Аёл кишининг тилла ва кумуш тақинчоқлари 85 грамга етса закоти берилади.

Олмос, маржон, лаъл ва бошқа қимматбаҳо тошлари бўлган тақинчоқларда уларнинг қимматбаҳо тошларининг вазни чиқариб ташланиб, соф тилла ва кумуш вазнидан закот чиқарилади.

نَعٍ بِيْعُ شِ نُبٍ وَرَمَعُ نَعٍ
لَاقٍ لَاقٍ وَدَجُ نَعٍ هِي بَأُ

هَلَلَا يَلَّصِ هَلَلَا لُؤْسَر
، اُولُكُ « مَلَّسَوِ هَيْلَع
، اُوْقِدَّصَتَوِ ، اُوْبَرُشَاوِ
هُطِلَاخِي مَلَّامِ اُوْسَبَلَاوِ
نُبَا هَاوِر . « هَلَّيْخَمِ وَا فَاَرْسَا
دَمَّحَاوِ هَجَامِ

Амр ибн Шуъайб отасидан, у бобосидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Исроф ва манманлик қилмасдан еб-ичинглар, садақа қилинглр ва кийинглар», дедилар».

Ибн Можа ва Аҳмад ривоят қилишган.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.